

# TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI VE ÖZELLİKLERİ



# TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Türk Eğitim Sisteminin, günümüze kadar olan gelişim sürecine bakıldığında;

\*İslam Öncesi Dönem

\*Osmanlı Dönemi

\*Cumhuriyet Dönemi

olmak üzere üç devreye ait belirgin özellikler gösterdiği görülmektedir.

İslam öncesi dönemde, yerleşik bir eğitim kurumuna rastlanmamaktadır.

# TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

**Osmanlı Döneminde ise eğitim kurumları olarak;**

**\*Medreseler**

**\*Mahalle (Sibyan) Mektepleri**

**\*Ahilik sistemi**

**\*Enderun(Saray okulları)**

**\*Azınlık ve Misyoner Okulları**

**\*Tanzimat Okulları**

**\* İlk üniversite olan İstanbul Darülfünun (1869) görülmektedir.**

**\* Ayrıca bu dönemde 1857'de kurulan Maarif-i Umumiye Nezaretiyle (Genel Eğitim Bakanlığı) ilk defa sadece eğitimle ilgili bir bakanlık oluşturulmuştur.**

\*Mustafa Kemal Atatürk'ün başkanlığında 1921'de Maarif Kongresi toplanması,

\*3 Mart 1924'de Öğretim Birliği (Tevhid-i Tedrisat) yasası çıkarılması,

\*1928 yılında latin alfabesinin kabul edilmesi ve millet mektepleri, 1930'lardan itibaren köylerde halk okuma odalarının ve 1932 yılından sonrada halk evlerinin açılması,

\*Yabancı uzmanlar John Dewey, Buyse ve Kuhne'e çalışmalar yaptırılması,

\*1933'de bir üniversite reformu yapılarak, İstanbul Darülfünun'unun adının İstanbul Üniversitesi olarak değiştirilmesi,

\*"Köy Öğretmenleri Yasası" ve 1940 da "Köy Enstitüsü" yasalarının çıkarılması,

\*1973 yılında bugünkü Türk Eğitim Sisteminin temellerini oluşturan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununun çıkarılması,

\*1981 yılında tüm yüksek öğretim kurumlarının üniversite çatısı altında toplanması,

\*1997 tarihinde zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılması,

\*2004 yılında ise yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen eğitim programları oluşturulmasıdır.

Türk Eğitim Sistemini düzenleyen esaslar Őu Őekilde sıralanmaktadır:

- \*T.C. Anayasası
- \*Eğitim ve Öğretimi Düzenleyen Yasalar
- \*Hükümet Programları
- \*Kalkınma Plânları
- \*Millî Eğitim Őûraları
  
- \*Ulusal Program

# Türk Eğitim Sisteminin Örgüt Yapısı (Milli Eğitim Bakanlığı)

## Milli Eğitim Bakanlığının Görevleri;

a) Atatürk İnkılap ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin milli, ahlaki, manevi, tarihi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş vatandaş olarak yetiştirmek üzere, Bakanlığa bağlı her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmaktır,

b) Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve her çeşit örgün ve yaygın eğitim kurumlarını açmak ve yükseköğretim dışında kalan öğretim kurumlarının diğer bakanlık kurum ve kuruluşlarınca açılmasına izin vermek,

c) Türk Vatandaşlarının yurt dışında yapılacak eğitim ve öğretimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

d) Diğer bakanlık kurum ve kuruluşlarca açılan ve yükseköğretim dışında kalan örgün ve yaygın eğitim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve yönetmeliklerini birlikte hazırlamak ve onaylamak,

e) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı ortaöğretim kurumlarının program, yönetmelik ve öğrenim denklik derecelerinin belirlenmesi konularında işbirliğinde bulunmak,

f) Yükseköğretimin milli eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek,

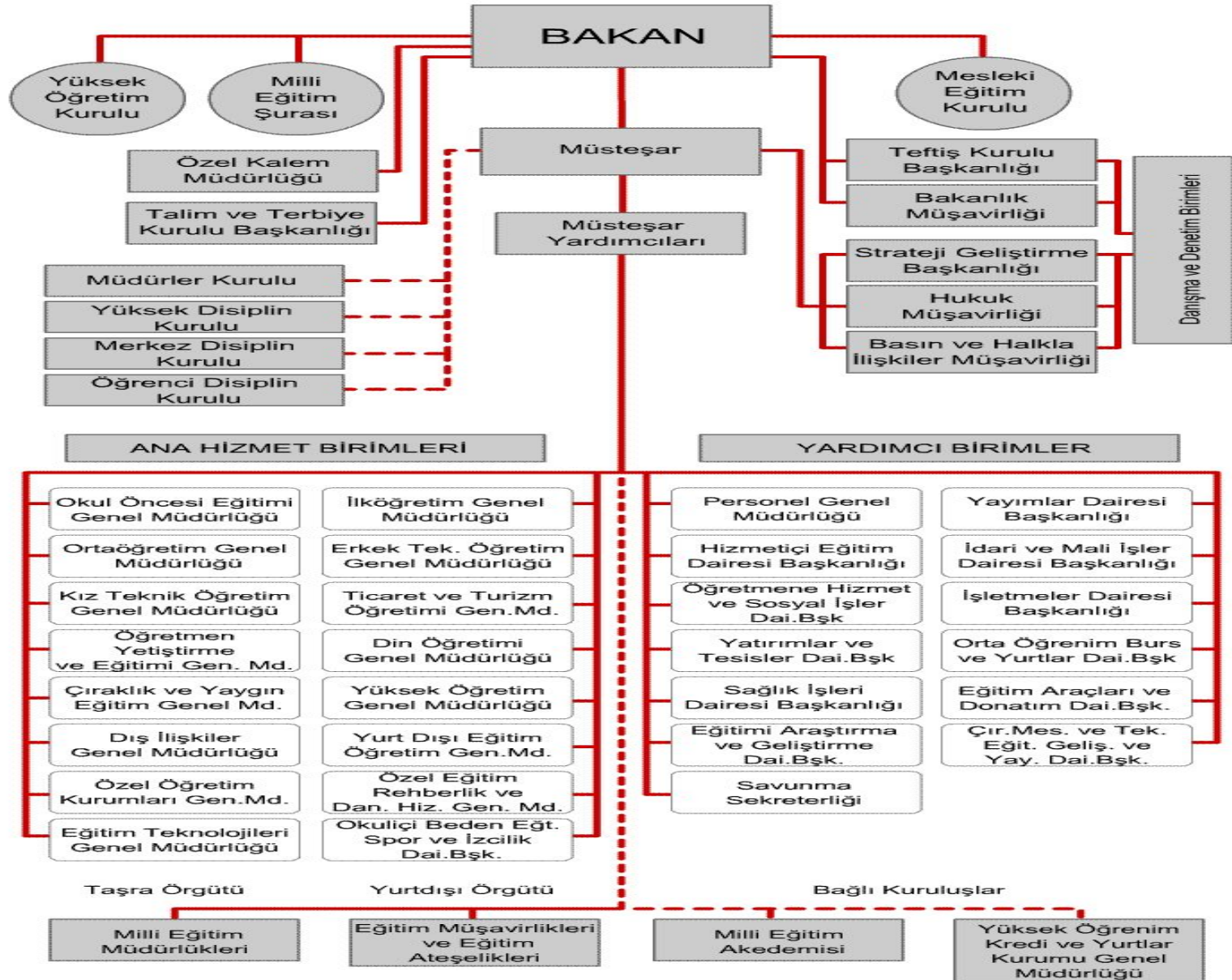
g) Okullardaki beden eğitimi, spor ve izcilik eğitimi ile ilgili hizmetleri yürütmek,

h) Yükseköğrenim gençliğinin barınma, beslenme ihtiyaçlarını ve maddi yönden desteklenmelerini sağlamaktır.

# Milli Eğitim Bakanlığının Örgüt Yapısı

- \*Bakanlık Makamı
- \*Sürekli Kurullar
- \*Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- \*Danışma ve Denetim Birimleri
- \*Ana Hizmet Birimleri
- \*Yardımcı Hizmet Birimleri
- \*Taşra Örgütleri
- \*Yurtdışı Örgütleri

# T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI





# Taşra Örgütleri

## -İl Milli Eğitim Müdürlükleri

\*İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri

\*İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı

\*Rehberlik Araştırma Merkezi

\*Örgün Eğitim Kurumları

-Okul Öncesi Eğitim

-İlköğretim

-Ortaöğretim

\*Yaygın Eğitim Kurumları

-Halk Eğitim Merkezleri

-Mesleki Eğitim ve Eğitim Uygulama Merkezleri

-İş Eğitimi Merkezleri

-Yükseköğretim kurumları

# Okulun Yapısı ve Yönetimi

Okul, insan kişiliğinin biçimlenmesi için öğrenmenin gerçekleştiği, yani eğitim hizmetinin üretildiği ve sunulduğu yerdir ( Şişman, 2004) .

Okulun özellikleri ise şöyle sıralanabilmektedir.

- \*Okulun en önemli ve açık özelliği üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumdaki gelen ve yine topluma giden insan olmasıdır.
- \*Okulda çeşitli değerler bulunur ve bunlar çatışma durumundadır.
- \*Okulun ürününü değerlendirmek güçtür.
- \*Okul özel bir çevredir.
- \*Okul çevredeki bütün formal ve informal örgütlerin ya yön verdiği veya etkilediği bir örgüttür

# Okulun Yapısı ve Yönetimi

## Okuldaki görevliler

\* Okul Müdürü ve müdür yardımcıları

\* Öğretmenler

\* Okul Rehber Öğretmeni

\* Yönetim İşleri ve Büro Memuru

\* Hesap İşleri Memuru

\* Kütüphane Memuru

\* Diğer Yardımcı Personeller

Ayrıca farklı okul türüne göre okullarda, eğitim şefi, belletici öğretmen, ambar memuru ayniyat ve depo, şoför, aşçı, aşçı yardımcısı, kaloriferci, bahçıvan, gece bekçisi ve teknisyen gibi görevlilerde bulunabilmektedir.

## Okulun Yapısı ve Yönetimi

### Okullarda kurulan kurullar ve komisyonlar ile yapılan mesleki çalışmalar ise şunlardır:

- \*Öğretmenler Kurulu
- \*Zümre Öğretmenler
- \*Şube Öğretmenler Kurulu
- \*Öğrenci Kurulu
- \*Okul Gelişim Yönetim Ekibi
- \*Satın Alma Komisyonu
- \*Muayene ve Teslim Alma Komisyonu
- \*Meslekî Çalışmalar

# Okulun Yapısı ve Yönetimi

## Okuldaki hizmet alanlarında ise;

\*Personel hizmetleri :Okul personelinin atama, nakil, görevlendirme ve adaylık işlemleri, özlük haklarının sağlanması,sicil, disiplin, sağlık, güvenlik ve askerlik işlemlerinin yapılması,

\*Öğrenci hizmetleri: Öğrencilerin okula kayıt, devamın izlenmesi, nakil ve kayıt silme, sağlık güvenlik önlemlerinin alınması, kimlik paso,sınavlar ve sınıf geçme ile ilgili işlemler mezuniyet ve diploma işlerinin yapılması,

\*Öğretimle ilgili hizmetler: Yıllık öğretimin planlanması, şube ve zümre toplantılarının yapılması, ders araç gereçlerinin sağlanması, öğretimin yapılmasına yönelik işlemlerin ve kütüphaneye ilgili işlemlerin yapılması

\*Eğitimle ilgili hizmetler: Öğrenci rehberlik hizmetlerinin ve disiplin işlerinin yapılması,öğretmenler kurulu toplantılarının yapılması, eğitici çalışmalar, okul aile birliği çalışmaları, okul geliştirme yönetim ekibi çalışmaları ve okul çevre ilişkilerinin düzenlenmesi,

\*Okul işletmesi: Bina tesis donatım bakım onarım sivil savunma güvenlik koruma temizlik ayniyat hesap ve döner sermaye işlerinin yapılması sağlanmaktadır.

# Okul ve Öğretmen Denetimi

Türk Eğitim Sisteminde teftişin gerekliliği 1982 Anayasasının 42. maddesinde “eğitim ve öğretim, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre devletin gözetim ve denetimi altında yapılır” denilmektedir.

1739 sayılı yasanın 56. maddesinde eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığının sorumlu olduğu belirtilmektedir.

Denetimin amacı düzeltip geliştirmektir. Bu amaçla denetim üç aşamadan oluşur .Bunlar:

- \*Durumu saptama ( durum saptayıcı veriler toplama)
- \*Değerlendirme(Varolan durumun olması gereken standartlarla karşılaştırılması)
- \*Düzeltilip- geliřtirmediir.

# Okul ve Öğretmen Denetimi

Okulda iki tür teftiş yapılır. Bunlar:

\*Kurum teftişi

\*Öğretmen teftiřidir.

Kurum teftişi, okulun eğitim ve yönetim süreçleri ile bunlarla ilgili kayıt ve işlemlerin incelenerek, kurumun genel işleyişi hakkında bir hükme varmak üzere yapılan teftiştir.

Kurum teftiřinin en önemli özelliği sürekliliktir.

# Okul ve Öğretmen Denetimi

**İlköğretim okullarında kurum teftişi,**

- \*Okulun fiziki durumu**
- \*Eğitim ve öğretim durumu**
- \*Büro işleri**
- \*Öğrenci işleri**
- \*Personel işleri**
- \*Hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri**
- \*Demirbaş alanlarında yapılmaktadır.**



# Okul ve Öğretmen Denetimi

## Öğretmen teftişi,

Orta öğretim kurumlarında Bakanlık Müfettişlerince, ilköğretim okullarında ise ilköğretim Müfettişlerince yapılır.

Öğretmen değerlendirmesi Türkiye'de sınıf gözlemine dayanmaktadır.

Öğretmenler yılda en az iki yılda bir sınıf gözlemi yapılarak değerlendirilmektedir.

Sınıf gözlemi sırasında, dersliğin eğitim-öğretime hazırlık durumu ve eğitim öğretim durumu gözlenmektedir.

Öğretmenin yönetim-çevre ilişkileri ve mesleki gelişimiyle ilgili çalışmaları ise öğretim süreci dışında incelenmektedir.

Ayrıca okul yöneticileri, öğretmenleri yıl içerisinde en az iki kez öğretmeni değerlendirme ve geliştirme amaçlı sınıfta gözlemek zorundadırlar.

# AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİ VE TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ

Türk Eğitim Sisteminde şuan yürürlükte olan Avrupa Birliği programları şunlardır

**SOCRATES:** Socrates programı alt programları ile birlikte üniversiteler (Erasmus Programı) ve okullar (Comenius Programı) arasındaki öğrenci hareketliliğini ve işbirliklerini ve dil öğrenimi teşvik eder. Niteliklerin tanınması bakış açısıyla ağlar kurulmasını destekler. Eğitim alanında bilgi verir ve yöneticiler arasında tecrübe değişimine fırsat tanır.

**ERASMUS MUNDUS:** Bu program, Erasmus Mundus master derslerine mali destekten burs sağlanmasına kadar bir takım girişimlerle Avrupa yüksek öğretiminin kalitesini artırmayı hedefler.

**LEONARDO DA VINCI:** Ulusal mesleki eğitim sistemlerini geliştirerek, yenilikleri ve hayat boyu öğrenmeyi teşvik ederek mesleki eğitime erişimi artırır.

**GENÇLİK:** Avrupa Gönüllülük Hizmetleri (EVS) programıyla, eğitim sistemleri dışındaki az ayrıcalıklı gençlerin hareketliliğine imkan tanıyarak Avrupa'daki ya da gelişmekte olan ülkelerdeki yerel yetkililer veya dernekler tarafından yürütülen projelere katılmalarını mümkün kılar.

**TEMEL EĞİTİMİN DESTEKLENMESİ PROJESİ:** Yoksulluğu azaltma doğrultusunda eğitim seviyesini artırarak en dezavantajlı kırsal, şehirsiz, bölgeler ve gecekondularda nüfusun yaşam koşullarını geliştirmektir.